

*Соціальна стратифікація
суспільства*

Соціальна стратифікація

(stratum – шар) – поділ суспільства на вертикально розташовані

соціальні групи і

верстви (страти),

які мають власний

престиж,

власність, владу,

освіту тощо.

Страти – це великі сукупності людей, які розрізняються за своїм становищем у соціальній ієрархії суспільства. Основою утворення страт є природна і соціальна нерівність.

Страти

Природна нерівність
(етнічна приналежність,
статевовікові особливості)

Соціальна нерівність
(поділ праці, уклад
життя)

Англійський соціолог Е. Гіденс розрізняє 4 основних історичних типи стратифікованого суспільства:

1. Рабство

Гранична форма нерівності, за якої одні люди володіють іншими.

2. Касты

Поділ суспільства, що характерно для Індії. Межі між кастами дуже різкі, що виключає будь-яку соціальну мобільність.

3. Станы

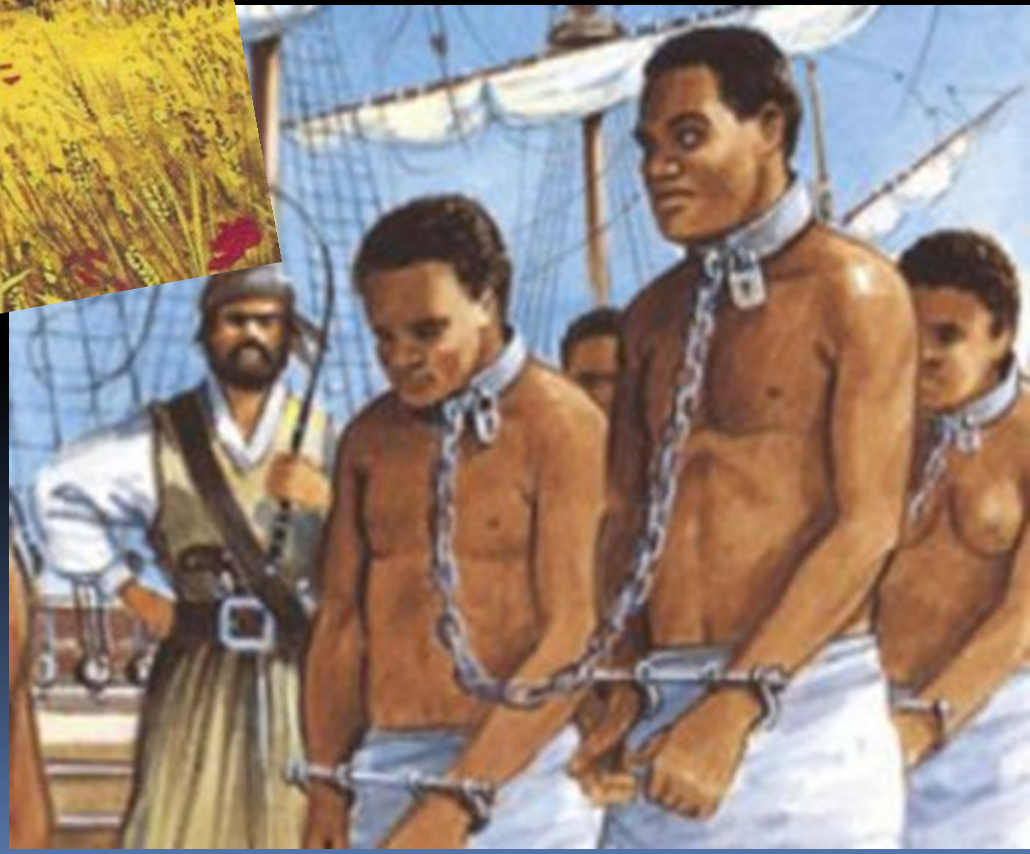
Властиві Європейському феодализму:

- Аристократи і вельможі.
- Духовенство.
- Селяни, купці, ремісники.

4. Класы

Це відкритий тип стратифікації, в якому можливі і бажані переміщення з одного класу в інший.

Рабство

Касты

Клани

Класи

Клас – угруповання людей на основі нерівного становища щодо основних соціальних ресурсів, які визначають їхні життєві шанси, соціальні претензії та соціальні можливості спільно діяти.

Основні складові стратифікації сучасного суспільства

Вищий клас:

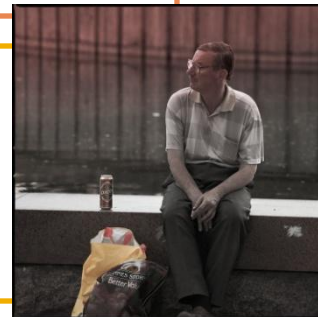
Роботодавці, керівники, топ-менеджери, ті хто має високий майновий ценз.

Середній клас:

- Сукупність соціальних груп, що займають проміжну позицію між верхами і низами суспільства
- Зосереджує у своїх рядах більш кваліфікованих, діяльних кадрів суспільства.
- Виступає культурним інтегратором, соціальним медіатором, та соціальним стабілізатором суспільства.

Нижчий клас:

Малокваліфіковані робітники, особи без професійної кваліфікації.

У сучасному західному суспільстві виділяють 7 основних страт:

1. Верхня вища – “Аристократія”.
2. Нижня вища – “Нові багаті”.
3. Верхній середній клас .
4. Середній середній клас – Інтелектуальні професії.
5. Нижній середній клас.
6. Верхня нижча.
7. Нижня нижча.

Клас носіїв знань – це клас інтелектуалів, працівників інтелектуальної праці, власників інтелектуального капіталу.

Основні форми соціальної стратифікації

Виды стратификации

```
graph TD; A[Виды стратификации] --> B[Экономическая]; A --> C[Профессиональная]; A --> D[Политическая];
```

Экономическая
выражается в различии
доходов, уровня жизни, в
существовании богатых,
средних и бедных слоев
населения

Профессиональная
предполагает выделение в
обществе различных групп
по роду их деятельности и
занятиям

Политическая
предполагает деление
общества на управляющих
и управляемых,
политических лидеров и
массу

Соціальна мобільність –
переміщення індивідів між
елементами соціальної
структури.

- Зміна умов життя.
- Отримання нової професії.
- Зміна видів діяльності.
- Суспільна думка (престиж) .

Соціальна мобільність

Горизонтальна
(без зміни статусу)

Вертикальна
(зі зміною статусу)

Маргіналізація
(втрата приналежності до однієї групи без входження до іншої)

Необхідність формування потужного середнього класу як гаранта стабільності.